

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

ПІДПРИЄМНИЦТВО

першого рівня вищої освіти
за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля
галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено вченою радою навчально-
наукового інституту економіки, управління
та інформаційних технологій

Голова вченої ради

_____ Алла СВІТЛИЧНА
(протокол від «03» вересня 2024 р. № 2)

Програма атестації

вводиться в дію з 4 вересня 2024 р.

Директор навчально-наукового інституту
економіки, управління та інформаційних
технологій

_____ Дмитро ДЯЧКОВ
(розпорядження № 116 від 03 вересня 2024 р.)

ПЕРЕДМОВА

Програма атестації здобувачів вищої освіти. Освітньо-професійна програма Підприємництво першого рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування.

1. ВНЕСЕНО кафедрою підприємництва і права Полтавського державного аграрного університету «03» вересня 2024 року, протокол № 1.

2. РОЗРОБНИКИ:

1. Ханлар МАХМУДОВ, д.е.н., професор
2. Алла СВІТЛИЧНА, к. е. н., доцент
3. Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО, к. е. н., доцент
4. Неля ВОЛКОВА, к. е. н., доцент
5. Олена МИХАЙЛОВА, к. е. н., доцент

СХВАЛЕНО

радою з якості вищої освіти
спеціальності «Підприємництво та торгівля» «03» вересня 2024 року
Протокол від «03» вересня 2024 року № 1
Голова ради з якості вищої освіти

Наталія ДЕМ'ЯНЕНКО

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Перелік нормативних документів, на яких базується програма атестації	4
2. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти	5
3. Вимоги до атестаційного екзамену	6
4. Оцінювання рівня якості підготовки	7
5. Порядок присвоєння кваліфікації	9

ВСТУП

Програма атестації здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми Підприємництво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування (далі – Програма атестації) – це унормовані та регламентовані методики, призначені для кількісного та якісного оцінювання відповідності сформованих компетентностей та результатів навчання здобувачами вищої освіти, що пройшли підготовку за освітньо-професійною програмою Підприємництво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування.

Метою Програми атестації є методичне забезпечення визначення рівня теоретичної та практичної підготовки здобувачів вищої освіти для майбутньої професійної діяльності; виявлення відповідності рівня досягнення результатів навчання та сформованості компетентностей вимогам освітньої програми Підприємництво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування.

Програма атестації встановлює:

- основні вимоги до атестації здобувачів вищої освіти;
- принципи формування і реалізації системи засобів атестації здобувачів вищої освіти;
- процедури та методи проектування регламентованих засобів контролю ступеня досягнення кінцевої мети освітньо-професійної підготовки здобувачів вищої освіти;
- процедури та форми організації кваліфікаційних випробувань;
- процедури та критерії оцінювання якості вищої освіти.

1. Перелік нормативних документів, на яких базується Програма атестації

1. Національний освітній глосарій: вища освіта; 2-е вид., перероб. і доп. / авт.- уклад.: В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий, А. В. Ставицький, Ю. М. Рашкевич, Ж. В. Таланова / за ред. В. Г. Кременя. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2014. 100 с.

2. Освітньо-професійна програма Підприємництво першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузь знань 07 Управління та адміністрування. URL: <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/15152/03oppptbakavr2024redakciyakviten2025.pdf>

3. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р., № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

4. Про затвердження та введення в дію Методичних рекомендацій

щодо розроблення стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 01 червня 2016 р., № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30 квітня 2020 року, № 584) / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0600729-16#Text> (дата звернення: 01.09.2024).

5. Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: постанова Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 р., № 266 / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> (дата звернення 01.09.2024)

6. Про внесення змін до деяких стандартів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 13 червня 2024 р., № 842 / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/sites/1/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/2024/Nakaz-842.vid.13.06.2024.pdf> (дата звернення 01.09.2024).

7. Положення про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію в Полтавському державному аграрному університеті (нова редакція): Наказ ректора ПДАУ від 26 червня 2024 р., № 218 URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproatestaciuyutaek2.pdf> (дата звернення: 01.09.2024).

8. Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті: Наказ ректора ПДАУ від 21 серпня 2024 р., № 275 URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyprocenesnasayt.pdf> (дата звернення: 01.09.2024).

9. Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: Наказ ректора ПДАУ від 10 липня 2023 р., № 204 URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproocinyuvannya2023.pdf> (дата звернення: 01.09.2024).

10. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті: Наказ ректора ПДАУ від 26 червня 2024 р., № 218 URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosystemuvzyaonasayt.pdf> (дата звернення: 01.09.2024).

11. Про внесення змін до стандарту вищої освіти зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля і біржова діяльність» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти наказ МОН від 05 липня 2024 р., № 963 / Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2024/05.07.2024/076-Pidpryyemnytstvo.ta.torhivlya-bakalavr-963.vid.05.07.2024.pdf> (дата звернення 01.09.2024).

2. Вимоги до атестації здобувачів вищої освіти

Атестація здобувачів вищої освіти – це процес встановлення

відповідності якості здобутої вищої освіти, рівня набутої професійної компетентності випускника вимогам за освітньо-професійною програмою Підприємництво вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 076 Підприємництво та торгівля.

Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється за допомогою засобів контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки з дотриманням принципів формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань.

Принципами формування і реалізації системи засобів діагностики якості знань бакалаврів з підприємництва та торгівлі є: уніфікація, комплексність, взаємозамінність та взаємодоповненість, актуальність, інформативність, дієвість, індивідуальність, диференційованість, об'єктивність і відкритість, єдність вимог, предметність, інноваційність, валідність, варіативність.

Атестація здобувачів вищої освіти проводиться на підставі оцінювання якості освоєння освітньо-професійної програми Підприємництво, рівня здобутих професійних знань, набутих умінь та навичок, ступеня сформованості системи компетентностей бакалавра спеціальності 076 Підприємництво та торгівля.

Атестація здобувачів вищої освіти передбачає використання такого методу комплексної діагностики як складання атестаційного екзамену.

У процесі діагностики визначається рівень здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання і практичні проблеми у професійній діяльності у галузі підприємництва та торгівлі, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук в умовах невизначеності та складності оточуючого середовища.

Атестація якості підготовки бакалавра підприємництва та торгівлі щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої і професійної підготовки вимогам стандарту здійснюється Екзаменаційною комісією з цього фаху, голова якої затверджується наказом ректора Полтавської державної аграрної академії.

2. Вимоги до атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен передбачає виконання комплексу атестаційних завдань і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань щодо об'єктивного визначення рівня якості освітньої та професійної підготовки випускників першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво зі спеціальності 076 Підприємництво та торгівля галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Засобами оцінювання рівня досягнення результатів навчання та сформованості компетентностей вимогам освітньої програми є: теоретичні (тестові та ін.) та практичні завдання (комплексні ситуаційні завдання та ін.). Інформаційною базою для їх формування є Програма атестаційного екзамену

та зміст обов'язкових освітніх компонентів, що формують програмні результати навчання і виносяться на атестацію. Комплекс засобів оцінювання повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми атестаційного екзамену.

Програма атестаційного екзамену (екзаменів) розробляється науково-педагогічними працівниками, які забезпечують підготовку здобувачів вищої освіти за освітньою програмою відповідної спеціальності, та затверджується в установленому порядку.

Форма проведення атестаційного екзамену – письмова (з використанням засобів інформаційних технологій).

Інформаційною базою формування засобів об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки є зміст програм навчальних дисциплін, що формують систему компетенцій бакалавра підприємництва та торгівлі і виносяться на атестацію.

Засоби об'єктивного контролю формуються шляхом структурної композиції змісту навчальних дисциплін, що формують результати навчання та систему компетентностей фахівця і виносяться на атестацію (наведені у навчальному плані підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво першого рівня вищої освіти за спеціальністю 076 Підприємництво та торгівля галузі знань 07 Управління та адміністрування).

Під час атестаційного екзамену здобувач вищої освіти повинен продемонструвати знання та виявити вміння, що складають комплекс професійних компетенцій бакалавра підприємництва та торгівлі, визначений за освітньо-професійною програмою Підприємництво вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 076 Підприємництво та торгівля галузі знань 07 Управління та адміністрування.

Заклад вищої освіти забезпечує дотримання правил і процедури проведення атестаційного екзамену шляхом:

- уніфікації умов проведення, засобів оцінювання, методик оброблення результатів опитування та форм їхнього подання;

- інформаційно-консультаційної та психологічної підготовки здобувачів вищої освіти до єдиного державного кваліфікаційного іспиту;

- використання критеріїв об'єктивного оцінювання.

Комплекс засобів оцінювання формується випусковою кафедрою самостійно та за кількісними і якісними параметрами повинен бути презентативним, охоплювати увесь масив Програми атестаційного екзамену, затвердженої в установленому порядку.

Випускова кафедра забезпечує членів Екзаменаційної комісії алгоритмізованими рішеннями атестаційних завдань з фонду засобів оцінювання.

3. Оцінювання рівня якості підготовки

Оцінювання рівня якості підготовки здобувачів першого

(бакалаврського) рівня вищої освіти здійснює ЕК на основі встановлених правил, принципів (об'єктивності, індивідуальності, комплексності, етичності та компетентнісного підходу), критеріїв, системи і шкали оцінювання з використанням форм і методів діагностики, визначених програмою атестації з урахуванням рівня досягнення програмних результатів навчання та сформованості компетентностей.

Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є сукупність знань, умінь і навичок, набутої системи компетенцій бакалавра підприємництва та торгівлі, відтворених у процесі виконання комплексних кваліфікаційних завдань.

Оцінювання рівня якості підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється з дотриманням академічної доброчесності, що передбачає контроль членів ЕК за дотриманням здобувачами вищої освіти академічної доброчесності та об'єктивне оцінювання результатів навчання. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти під час атестації передбачає: самостійне виконання завдань атестації (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей). Є неприйнятним: виявляти нешанобливе та некоректне ставлення до педагогічних, науково-педагогічних працівників, адміністрації; під час атестації використовувати джерела інформації (усні (підказки), письмові (роботи інших осіб), електронні (телефони, планшети) не дозволені ЕК; просити, надавати та одержувати допомогу від третіх осіб при проходженні атестації, використовувати родинні або службові зв'язки для отримання позитивної або вищої оцінки; здійснювати або заохочувати будь-якими способами зміну отриманого результату навчання.

Об'єктом оцінювання якості підготовки бакалавра є рівень досягнення результатів навчання та набута система сформованих компетентностей бакалавра ОП Підприємництво спеціальності 076 Підприємництво та торгівля галузі знань 07 Управління та адміністрування, відтворена у процесі виконання тестових та комплексних ситуаційних завдань.

Рівень якості підготовки бакалавра визначається з використанням системи оцінювання: за 100-бальною, 4-бальною, та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (за шкалою «А», «В», «С», «D», «E», «FX», «F»).

За підсумками проведеного тестування програма автоматично визначає кількість набраних балів та співвідношення у відсотках правильних відповідей до загальної максимально можливої кількості балів. Критеріями оцінки знань здобувачами вищої освіти визначено наступну кількість балів (у %):

- 90-100 % – «відмінно» (за шкалою ЄКТС «А»);
- 82-89 % – «добре» (за шкалою ЄКТС «В»);
- 74-81 % – «добре» (за шкалою ЄКТС «С»);
- 64-73 % – «задовільно» (за шкалою ЄКТС «D»);
- 60-73 % – «задовільно» (за шкалою ЄКТС «E»);

до 59 % – «незадовільно» (за шкалою ЄКТС «F»)

Оцінювання результатів розв'язання практичного комплексного ситуаційного завдання відповідно до еталонних відповідей відбувається за такими загальними критеріями:

«Відмінно» (за шкалою ЄКТС «A») – завдання виконано повністю, відповідь обґрунтовано, висновки та пропозиції аргументовано і оформлено належним чином, дав чіткі відповіді на поставлені запитання екзаменаційною комісією;

«Добре» (за шкалою ЄКТС «B») – завдання виконано повністю, але припущено незначні неточності у розрахунках або оформленні, дав відповіді на поставлені запитання, але неповністю розкрив тему;

«Добре» (за шкалою ЄКТС «C») – за умови належного оформлення завдання, яке виконане не менше як на 80%, відповіді на поставлені запитання мають помилкове судження, але здобувач володіє понятійним апаратом і доводить свою точку зору;

«Задовільно» (за шкалою ЄКТС «D») – завдання виконано не менш як на 70% за умови належного оформлення; або не менш як на 80% за умови припущення незначних помилок у розрахунках або оформленні, відповіді на поставлені запитання неточні, здобувач освіти не володіє понятійним апаратом для формулювання відповіді;

«Задовільно» (за шкалою ЄКТС «E») – завдання виконано не менш як на 60% за умови належного оформлення та припущення незначних помилок у розрахунках або оформленні, здобувач вищої освіти не зміг відповісти на поставлені запитання;

«Незадовільно» (за шкалою ЄКТС «F») - завдання виконано менше як на 60% припущенні помилки у розрахунках та оформленні, здобувач вищої освіти не зміг відповісти на поставлені запитання.

Підсумкова оцінка комплексного кваліфікаційного випробування на атестаційному екзамені є середньозваженою оцінкою за кожний з етапів (40 % за тестове завдання і 60 % за розв'язання комплексного ситуаційного завдання).

4. Порядок присвоєння кваліфікації

За результатами успішного складання атестаційного екзамену Екзаменаційна комісія приймає рішення про присвоєння кваліфікації бакалавра підприємництва та торгівлі і про видачу випускнику диплома державного зразка.